

OM 17/41/2011

ROSCHIER

Manne Airaksinen
Puh. +358 20 506 6200
Faksi +358 20 506 6100
manne.airaksinen@roschier.com

Roschier Asianajotoimisto Oy
Keskuskatu 7 A
00100 Helsinki
FINLAND

Puh. +358 20 506 6000
Faksi +358 20 506 6100

Kotipaikka: Helsinki
Y-tunnus: 9209362-9
www.roschier.com

Katri Kummoinen
Oikeusministeriö
Eteläesplanadi 10
00130 HELSINKI

15.6.2012

VIEDÄÄN

Asia: DNo 49405 - Picaluottolainsäädäntö

Hei,

Toimitan ohessa Manne Airaksisen pyynnöstä Suomen Pienlainayhdistys ry:n muistion 15.6.2012, EM Rahoitus Oy:n kirjeen 12.6.2012 sekä RR Finance Finland Oy:n lausunnon 12.6.2012.

Ystävällisin terveisin

Tanja Chiodo
assistentti

Liitteet

SUOMEN PIENLAINAYHDISTYS RY

MUISTIO 15.6.2012

Pikaluotto 2011 –työryhmän mietintö 11.4.2012
Kuulemistilaisuus 15.6. klo 9.00

OM 17/41/2011, OM 35:00/2011

Oikeusministeriölle

Pienlainayhdistys on jättänyt työryhmän mietintöön eriävän mielipiteen perusteluineen, lausunnon 4.5. ja valtiosääntöoikeuden professori Tuomas Ojasen lausunnon 8.5. joka on sittemmin poistettu hankerekisteristä. Tämän muistion liitteenä on lyhennelmä Ojasen lausunnosta ehdotetun korkokaton perustuslain mukaisuudesta, sekä velvoiteoikeuden professori Ari Saarnilehdon lausunto vuodelta 2008 todellisesta vuosikorosta.

Tilastokeskus julkaisi eilen (14.6.) uusimman ”luottokanta”-tilastonsa, jonka mukaan suomalaisten kotitalouksien koko luottokanta oli maaliskuun 2012 lopussa ennätyskelliset 110,6 miljardia euroa, mistä asuntoluottoja 84,8. Kulutusluottojen ja opintolainojen osuus oli 16,2 mrd.€, mistä pienlainojen osuus oli vain 109,2 miljoonaa eli 6,8 promillea.

Myynti luottokorteille vuonna 2011 oli yhteensä 11,7 miljardia, missä on kasvua kaikkiaan 834 miljoonaa eli 2,5-kertaisesti koko pienlainojen antolainauksen verran (322,0 milj.€).

Ehdotetulle korkokatolle on vaikea löytää perusteluita, koska markkinoilla on kaikki kilpailun edellytykset olemassa, kun Tilastokeskuksellekin raportoi 78 yritystä, joista valtaosa on tappiollisia. Arviomme mukaan ala tuottaa 700 henkilötyövuotta.

Kilpailuvirasto toteaa lausunnossaan, että *viraston mielestä asian valmistelua olisi perusteltua edelleen jatkaa siltä pohjalta, että vastuullisille toimijoille mahdollistetaan realistiset toimintaedellytykset alalla.*

Valtiovarainministeriö ja Pirkanmaan käräjäoikeus pitävät tärkeänä, että korkosäätelyn malli olisi sekä kuluttajan että tuomioistuimen ymmärrettävissä ja laskettavissa. Ehdotettu malli on liian vaikea laskea jopa ammattilaisille, koska se ei perustu todellisiin kustannuksiin alle vuoden laina-ajalla.

Toteutuessaan korkorajoitus olisi joka tapauksessa niin suuri rajoitus perustuslain 18 §:n turvaamaan elinkeinovapauteen, että sen voimaantulolle pitää vähintäänkin saada puolen vuoden pituinen siirtymäaika. Mikäli pienten lainojen kuluja leikataan tuntuvasti, se saattaa myös olennaisesti muuttaa rikoslain koronkiskonnän tulkintaa, mikä kohdistuu myös muihin lainatuotteisiin hyödykesidonnaiset luotot mukaan lukien.

Toimintaa valvovat viranomaiset eivät nykyisinkään kohtele yrityksiä tasavertaisesti, sillä esimerkiksi S-Pankin mainoksista puuttuivat luottojen hinnat koko kevään, vaikka samanaikaisesti Kuluttajavirasto vei muita toimijoita markkinaoikeuteen.

Mietinnössä esitetään kaikkien alle tuhannen euron lainojen kuluja leikattavan siten, että katteesta häviäisi jopa 85-95 prosenttia myönnettyä lainaa kohti. Koska pienlainahakemuksista hylätään noin 40 prosenttia, veisi ehdotus jo lainojen myöntämiseen liittyvät välttämättömät tunnistamiskulut katteen negatiiviseksi, ja se merkitsee monille toiminnanharjoittajille elinkeinon tosiasiallista kieltämistä.

Tyypillinen 100 euron laina 14 päiväksi maksaa markkinoilla yleisesti noin 20 euroa, jonka kannattavuudesta lienee syntynyt turhan myönteinen käsitys julkisuuden kautta. Todellisuudessa pelkät muuttuvat kustannukset ovat 17,77 euroa, kun ehdotetun korkokaton rajoissa kuluja saisi periä enintään 1,56 euroa. Tuottavaksi esimerkkilaina muuttuisi vasta 148 päivän jälkeen, jolloin pitää ottaa lisäksi huomioon ehdotetut muutokset lainanmyöntämisprosessiin, pääomakustannukset sekä luottotappioiden lisääntyminen, kun laina-aikoja pidennetään.

Virkamiesvalmistelussa ehdotetaan ”korkokattoa”, joka mahdollistaisi vähintään 2 000 euron mittaisen lainan kuluksi enintään noin 1 000 euroa laina-ajan ollessa yksi vuosi. Tämä ei kuulosta kovinkaan hyvin harkitulta ”katolta”, vaikka se tehokkaasti estäisikin maksuajaltaan lyhyinen pienten rahalainojen myöntämisen. Ei pidä luoda järjestelmää, joka pakottaa käyttämään esim. peruuttamisoikeutta tai muuta aukollisuutta hyväksi. Ongelmakuluttajat hakisivat jatkossa isompia lainoja, ja joidenkin osalta taas ”access to credit” supistuisi kuluttajaluottojen osalta kategorisesti, ei yksilöllisin kriteerein.

Perintäkuluja ollaan leikkaamassa radikaalisti ja lainakorotkin halutaan rajoittaa, mutta samaan aikaan valtio nostaa velalliselta laskutettavia käsittelykulujaan. Pienlainayhdistys onkin esittänyt, ettei pienimpien riidattomien esim. alle 300 euron suuruisten saatavien osalta tarvittaisi käräjäoikeuden päätöstä, vaan ne olisivat ulosotossa perittäviä kihlakunnanvoudin päätöksellä. Se leikkaisi eniten velallisen turhia lisäkuluja, niin kuin Ruotsissa on menetelty.

Ehdotukset tulee valmistella uudestaan niin, että mahdollistetaan jatkossakin pienten, räätälöityjen lainatuotteiden tarjoaminen, mutta puututaan tehokkaammin ylivelkaantumiseen huomioiden seuraavat asiat:

- 1) Heikosti maksukykyiset, alle 20-vuotiaat ja pienituloiset
- 2) Kokonaisuutena tarkastellen ylivelkaantuneet
- 3) Velkakierteeseen joutuvat päällekkäisten lainojen ketjuttajat
- 4) Maksuhalun puute

Asiakas ei yleensä velkaannu lainojen kuluista, vaan pääomasta, jotka molemmat on maksettava takaisin sopimusehtojen mukaisesti.

Säätämisjärjestyksestä

Valtiosääntöoikeuden professori Tuomas Ojanen toteaa lopullisessa lausunnossaan (8.5.) mm. seuraavaa:

Jos voidaan osoittaa, että velkaongelmien keskeiset syyt juontuvat suurelta osin muista syistä kuin pikaluotoista, se vähentää ratkaisevasti käsillä olevien ehdotusten valtiosääntöoikeudellista hyväksyttävyyttä.

... perusoikeutta rajoittavan sääntelyn on aina oltava tarkoitukseensa soveltuva, so. sillä on voitava saavuttaa toivottu seuraus tai tavoite, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeuden rajoitusperusteena.

...valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa muodostuvat keskeisiksi ennen muuta ehdotusten välttämättömyyteen ja oikeasuhtaisuuteen liittyvät näkökohdat.

...lainsäädännön kokonaisuudistuksesta on kertynyt kokemuksia vasta runsaan vuoden ajalta, mikä ei anna käytännössä juuri lainkaan mahdollisuuksia kunnolliselle vaikutusarvioinnille.

Lopuksi

Vain Nordean konttorit tarjoavat 400 euron rahalainoja rahoitusyhtiön kautta, jolloin lainakulut nousevat 160 euroon. Ei siis liene sattumaa, että Nordea Pankin neuvottelukunnan jäsen, kansanedustaja Sampsa Kataja (kok.) vaati alle 1000 euron lainojen kieltämistä, ellei niitä myönnetä kiinteästä toimipaikasta käsin. Ehdotettu rajan nosto 2000 euroon alleviivaisi Nordea Rahoituksen markkina-asemaa entisestään, mikä on omiaan herättämään kysymyksen valmistelutyön riippumattomuudesta.

Lausuntotiivistelmässä on mainittu joitakin pienlainayhdistyksen esittämiä vaihtoehtoja, mutta ei ole käsitelty niitä kokonaisuutena, jonka osat on tarkoitettu loogisesti liittymään toisiinsa, mikä tekisi ehdotuksista kansalaisen oikeusturvan kannalta tehokkaampia.

Ei ole järkevää luoda nykyisten 1,4 miljoonan rahalainan tilalle kokonaan sääntelemättömiä ns. vertaislainamarkkinoita tai sellaisia hyödykesidonnaista lainoja, mikä johtaisi ”vähän käytettyjen” tavaroiden pimeään myyntiin kadunkulmissa, kirpputoreilla ja internetissä. Rahalaina mahdollistaa valinnanvapauden ja luoton käyttämisen normaalin kuluttamisen tapaan eli useampaan kuin yhteen tarkoitukseen sidottuna.

EM Rahoitus Oy

PL 175

01301 Vantaa

asiakaspalvelu@euromesta.fi

Kirje oikeusministeriölle

12.6.2012

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson

Eteläesplanadi 10

00130 Helsinki

oikeusministerio@om.fi

Arvoisa ministeri,

olemme tutustuneet mietintöön pikaluottolainsäädännön muuttamiseksi (OM 17/41/2011). Mietinnön lakiehdotuksissa esitetään uutta Kuluttajansuojalain (38/1978) 7:17a §:ä, joka perustuisi vuotuisen koron tai todellisen vuosikoron laskentatapaan.

Yrityksemme tarjoaa ainoastaan pienlainoja pääomaltaan korkeintaan 300 euroa, joiden maksuajat vaihtelevat 21 päivästä 28 päivään.

Mikäli ehdotettu KSL:n 7:17a toteutuisi, ei yrityksemme kykenisi tarjoamaan luottoja ehdotetuin kulu katoon. Meillä ei ole taloudellisia edellytyksiä kilpailla vapaasti hinnoiteltujen vähintään 1 000 euron kuluttajaluotoilla, joihin kohdistuu arviomme mukaan myös nykyistä suuremmat luottoriskit. Pikaluottotoimintamme rahoitetaan oman pääomanehtoisesti, mikä rajoittaa kasvumahdollisuuksia olennaisesti, koska emme ole esimerkiksi yleisötalletusten vastaanottaja.

Pyydän näin harkitsemaan lakiehdotuksia uudelleen ottaen huomioon perustuslain (731/1999) 18 §:n turvaaman elinkeinovapauden sekä 15 §:n omaisuuden suojan kannalta, sekä esittämään oikeusviranomaisen kestävän näkemyksen lakien säätämisyjärjestyksestä. Tietojemme mukaan pikaluottojen osuus on vain puolisen prosenttia kaikista kuluttajaluotoista ja niistä johtuvat maksuhäiriöt edustavat vain yhtä prosenttia kaikista henkilöistä, joilla on maksuhäiriö rekisterissä. Perusoikeuksiin puuttumisen suhteellisuusperiaatteen kannalta olisi vähintäänkin kyseenalaista turvautua koko nykymuotoisen toiminnan tosiasialliseen kieltämiseen katteiden leikkaantuessa jopa 94 prosentilla nykytasosta.

Oletteko, arvoisa ministeri, perehtynyt tältä osin Suomen Pienlainayhdistyksen ja valtiosääntöoikeuden professori Tuomas Ojasen sekä muiden asiantuntijoiden lausuntoihin tästä asiasta?

Kunnioittavasti

EM Rahoitus Oy

Kari Laakkonen

toimitusjohtaja

Jakelu: kansliapäällikkö Tiina Astola, lainsäädäntöjohtaja Antti T. Leinonen,
lainsäädäntöneuvos Katri Kummoinen

12.6.12

Pikaluottolainsäädännön muuttaminen ja uudistaminen
Kuulemistilaisuus pe 15.6.2012 sekä asian jatkovalmistelu

RR Finance Finland Oy:ltä ei ole pyydetty erikseen lausuntoa kyseisen asiaan liittyen. Pyydän kohteliain Teitä kuitenkin ottamaan lausuntonne työryhmässä ja asian jatkovalmistelussa huomioon.

Taustaa

RR Finance Finland Oy on aloittanut pienlainatoiminnan vuonna 2011. Yritys on täysin perheomisteinen ja toimii ilman ulkopuolista rahoitusta, omistajien henkilökohtaisella pääomalainarahoituksella.

Yritystoiminta on ensimmäisen vuoden osalta raskaasti tappiollista, johtuen mm. alan suurista markkinointikuluista, luottotappioista, korkeista kiinteistä kuluista sekä erittäin tiukasta kilpailutilanteesta. Toiminnan nykykate ei riitä kattamaan kuluja, jollei toiminnan volyymia onnistu radikaalisti nostamaan, joka on erittäin kovassa kilpailutilanteessa hyvin vaikeaa, jollei mahdotonta. Median luomat mielikuvat alan erittäin korkeista tuottavuudesta ja voitoista on monelta osin täysin vääriä. Fakta on että pikaluottoalalla toimii muutama vanha iso vakiintunut toimija, jonka toiminta on suuren volyymin ja tehokkaan toiminnan ansiosta voitollista. Tämä on kuitenkin jäävuoren huippu, johon tietenkin jokaisen liiketoimintaa harjoittavan yrityksen pitäisi tähdätä. Valitettava fakta on kuitenkin se, valtaosa pikaluottoalan yrityksistä tekee tappiota ja kamppailee joka päivä ihan arkisten ongelmien parissa, miten saada rahat riittämään palkkoihin, laskuihin yms. Tämä on siis tilanne nykyisellään, ilman ja ennen työryhmän kaavailmia hyvin radikaaleja muutoksia, joka toteutuessaan lopettaa koko pienlainatoiminnan Suomessa.

Toiminta tulee jatkumaan tässäkin tapauksessa mitä todennäköisemmin ns. harmaalla markkinoilla, muiden kuin rekisteröityjen kotimaisten luotonantajien toimesta. Tämä ei voi olla työryhmän ja lainsäätäjän tarkoitus.

On ollut pöyristyttävää sivusta seurata työryhmän raportteja sekä lausuntoja. Ne ovat monelta osin täysin vailla perusteita ja pohjaa. Selkeää, kiistatonta työryhmälle toimitettua faktaa ei uskota tai haluta uskoa. Tämä tuntuu kaltaisessamme oikeusvaltiossa ennenkuulumattomalta.

Jos työryhmän ehdotukset menevät sellaisenaan eteenpäin laiksi, ovat sen seuraamukset seuraavat:

1.

Pienlainatoiminta loppuu kannattamattomana, koska ehdotuilla malleilla ei ole minkäänlaisia edellytyksiä toimia ja jatkaa pienlainatoimintaa Suomessa. Se on jo matemaattinen mahdottomuus, koska jo pankkien Tupas tunnistautumisen kulut ovat suuremmat kuin ehdotun korkokaton alainen kate. Samaan aikaan

pitäisi pystyä varmistumaan yhä paremmin lainanhakijan luottokelpoisuudesta. Tämä yhtälö on täysin mahdollon, jota työryhmä ei voi mitenkään perustellusti kiistää.

2.

Syntyy ns. harmaat pienlainamarkkinat, joka on viranomaisen valvonnan ulottumattomissa. Tämä on ehdottomasti kuluttajalle haitallista ja johtaa yhä suurempiin velkaongelmiin sekä muihin ongelmiin.

3.

Kuluttajat siirtyvät yhä suurempiin luottoihin, jonka seurauksen kuluttajat velkaantuvat euromääräisesti yhä enemmän. Tämä ei voi olla työryhmän tarkoituksena.

4.

Tarve pienlainoille on ja pysyy Suomessa, eikä tarve poistu mihinkään. Tämän takia pienlainojen myöntäminen tulisi hoitaa kontrolloidusti kotimaisten, valvottujen toimijoiden toimesta. Markkinoilla ei ole tarjolla mitään muuta, lyhytaikaista parempaa korvaavaa rahoitusmuotoa, kuin pikaluotot.

Velkaantumisen ongelma voidaan ratkaista vain seuraavilla toimilla:

1.

Positiivinen luottorekisteri pitää luoda välittömästi. Se on sekä lainanantajan sekä lainanottajan etu. Tämä estää hyvin nopeasti kuluttajien ylivelkaantumisen sekä antaa lainanantajille välineen arvioida kuluttajien aiempaa velkamäärää lainaa myönnettäessä.

2.

Valvontaa radikaalisti tehostamalla ja lisäämällä sekä antamalla lisää valtuuksia valvoville viranomaisille.

Vaikkemme kuulu Pienlainayhdistys Ry:een, yhdyimme heidän ehdotukseen ja vaihtoehtoiseen malliin.

Haluamme tuoda tässä esille, että jos työryhmän ehdottaman mallin mukaan lakia säädetään, johtaa se RR Finance Finland Oy:n toiminnan välittömään loppumiseen sekä henkilökunnan irtisanomiseen.

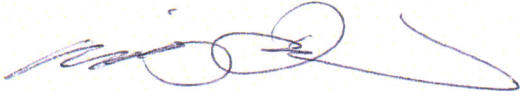
Näkemykseni mukaan tämä on jo perustuslain vastaista. Valtiovallan pitäisi tukea yrittäjyyttä, eikä toimia päinvastoin. Pienlaina-alan toimijoita pitäisi tukea ja yhdessä valtiovallan kanssa rakentaa toimiva malli, jolla on edellyksiä kuluttajia rahoittaa ja toimia alalla. Ehdotetut mallit eivät missään muodossa aja asiaansa, ihmisten pikaluotoista johtuvan velkaantumisen vähenemiseen, vaan johtaa yhä suurempiin ongelmiin.

Toivomme kunnioittavasti että Oikeusministeriö ja oikeusministeriön asettama työryhmä, ottaisi näkemyksemme huomioon ja toisi meidän näkemyksemme esiin perjantaina 15.6.12 järjestettävässä kuulemistilaisuudessa tai asian jatkovalmistelussa.

Toivomme, että RR Finance Finland Oy:n näkemyksiä kuunnellaan työryhmän toimesta ja työryhmä tuo esitettäväksi mallin, jolla myös pienlainayhtiöt voivat jatkaa yritystoimintaansa sekä samalla estää kuluttajien lisää velkaantuminen.

Kunnioittaen,

Turussa 12.6.2012

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

Niklas Reunanen

yrittäjä, hallituksen puheenjohtaja
RR Finance Finland Oy

"Pikaluottolainsäädäntö" kuulemistilaisuus 15.6.2012

- hyvin kyseenalainen lainsäädäntötapa pyrkiä löytämään markkinoilta tuotteita, jotka jotenkin näyttäivät liittyvän "pikaluottoyhtiöihin" ja sitten kieltämään tässä yhteydessä sekä
- ulottaminen hyödykesidonnaisiin: sinällään kiehtovaa ja oikein koska kuluttamisesta ja ostamisesta luotonannossa on kyse. Rajaus lienee kuitenkin vaikea. Jos rajoituksiin ylipäätään päädytään, lienee hyödykesidonnaiset selvempää jättää ulkopuolelle.
- sääntelyn rajan (luottosumma) korottaminen tekee yhä vaikeammaksi palvelua kuluttajaa sellaisella luotolla, jota hän juuri nyt tarvitsee johonkin hyödykkeen hankintaan
- pienlainayhdistyksen malli on ainoa, jota voidaan perustella oikein argumentein. On "todellinen vuosikorko" – määritelmän väärinkäyttöä valjastaa se tehtävään, johon sitä ei ole tarkoitettu. Sitä ei ole tarkoitettu hintavertailuun pienissä lyhytaikaisissa luotoissa
- 14 § perusteluihin lisättävä maininta, että luottokelpoisuuden tarkistamisessa hyväksytään menetelmät, joissa luottokelpoisuus arvioidaan teknisen järjestelmän avulla tilastollisilla malleilla
- tulee varmistaa, että luotonantajilla on kustannustehokas tapa saada tarvittavat tiedot. AT tehnyt aloitteen, jossa verotustiedot, jotka ovat julkisia, olisivat luotonantajien käytettävissä erityisessä kyselyjärjestelmässä.

Juuso Jokela

Tilastolliset mallit

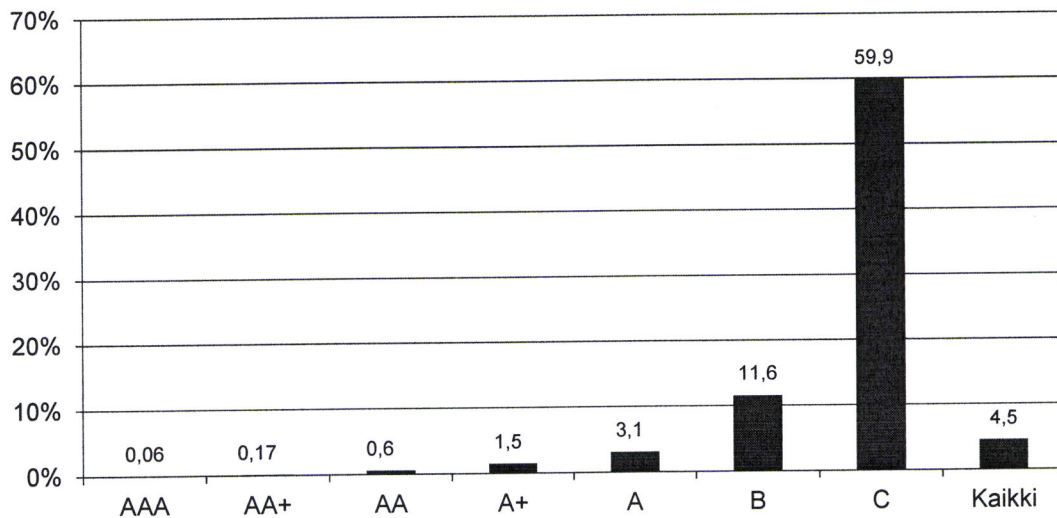
Tilastolliset mallit hyödyntävät esimerkiksi väestöketerissä olevia tietoa, luottotietoja sekä yritysrekisterissä olevia tietoja. Tilastolliset mallien avulla pystytään ennustamaan henkilöiden maksuhäiriö riskiä erittäin hyvin.

Nykyiset tilastolliset mallit pystyvät väestötietojen, luottotietojen sekä yritysytteyksien perusteella ennustamaan henkilön riskin saada maksuhäiriö ilman, että luottoa hakevan henkilön tarvitsee antaa itsestään tulo tai muita tietoja.

Tilastolliset mallit käyttävät tehokkaasti hyväksi informaation luottoriskin ennustamiseen vaikuttavista muuttujista. Ne käsittelevät kaikkia luottoluokittelun kohteita samalla tavalla, jolloin luokittelun tulokset ovat johdonmukaisia.

Esimerkkinä alla palvelu, jossa henkilöiden maksuhäiriötodennäköisyys pystytään kertomaan ilman, että henkilö antaa itsestään muuta tietoa kuin henkilötunnuksen.

Prosentit kertovat maksuhäiriötodennäköisyyden eri luokissa eli millä todennäköisyydellä henkilö saa maksuhäiriön seuraavan vuoden aikana.

Malleissa käytetään väestökisterin tiedoista ikää, talouden kokoa, asunnon pinta-alaa jne. Lisäksi malli hyödyntää maksuhäiriötä, niiden määrää ja laatua. Lisäksi malliin vaikuttaa ko. henkilön yritysytteudet.